Eduskunta, talousvaliokunta

Asiantuntijalausunto
18.10.2023

Asia: E 32/2023 vp; Valtioneuvoston selvitys: EU:n kestävän rahoituksen taksonomian delegoidut asetukset
E 33/2023 vp; Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto koskien kestävän rahoituksen kehystä, joka toimii käytännössä, Komission suositus kestävään talouteen siirtymistä varten annetun rahoituksen helpottamiseksi ja muut tiedonantoon liittyvät asiakirjat

ASIANTUNTIJALAUSUNTO

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt työ- ja elinkeinoministeriöltä asiantuntijalausuntoa koskien Valtioneuvoston selvitys: EU:n kestävän rahoituksen taksonomian delegoidut asetukset sekä Komission tiedonanto koskien kestävän rahoituksen kehystä, joka toimii käytännössä, Komission suositus kestävään talouteen siirtymistä varten annetun rahoituksen helpottamiseksi ja muut tiedonantoon liittyvät asiakirjat. Työ- ja elinkeinoministeriö kiittää talousvaliokuntaa mahdollisuudesta lausua valtioneuvoston selvityksistä liittyen EU:n kestävän rahoituksen kokonaisuuteen, ml. taksonomian delegoidut asetukset.

Työ- ja elinkeinoministeriö esittää lausuntonaan seuraavaa:

E 32/2023 vp:

Työ- ja elinkeinoministeriön näkemyksen mukaan taksonomian delegoidun asetuksen tekniset kriteerit ovat osittain kehittyneet toivottuun ja selkeämpään suuntaan. Valmistelun aikana työ- ja elinkeinoministeriö on käynyt kattavia keskusteluja eri sidosryhmien kanssa ja tuonut kansallisen kannan muodostuksessa esiin näissä keskusteluissa nousseita näkemyksiä. Esimerkiksi muovipakkauksia koskevat kriteerit ovat kehittyneet asetuksen aikaisemmasta versiosta, ja lopulliset kriteerit mm. mahdollistavat biopohjaisten jätemateriaalien hyödyntämisen osana muovipakkausten kierrätysmateriaalitavoitteita.

Asetuksen valmisteluvaiheessa osassa luonnoksista maa- ja metsätaloudelle esitettiin luonnon monimuotoisuutta koskevia toimintoja ja kriteereitä. Työ- ja elinkeinoministeriön näkemyksen mukaan on hyvä, että komissio päätyi siihen, että toimintojen kriteerit vaativat jatkovalmistelua, eivätkä ne siten sisälly esillä olevaan delegoituun asetukseen. Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että kriteerit eivät ottaneet riittävästi huomioon eri EU-maiden erilaisia kasvu- ja toimintaolosuhteita. Työ- ja elinkeinoministeriö korostaa, että kriteerien kehittämistä tulee jatkaa ja niissä tulee ottaa huomioon paikalliset erityispiirteet.

Taksonomian kriteerit edellyttävät yrityksiltä paikoin keskeneräisten sekä vaikeatulkintaisten arviointikriteerien sisäistämistä sekä raportointia niiden täyttymisestä. Taksonomian vaatimukset kasvattavat yritysten tiedonantovelvoitteita, mikä aiheuttaa haasteita vakiintuneiden raportointikäytäntöjen vielä puuttuessa. Työ- ja elinkeinoministeriö pitää tärkeänä, että esitys ei aiheuta yrityksille kohtuutonta raportointitaakkaa ja että yrityksiä tuetaan taksonomian edellyttämän uuden osaamisen kehittämisessä. Työ- ja

elinkeinoministeriö muistuttaa, että suuryrityksiä koskevat vaatimukset heijastuvat välillisesti myös niiden toimitusketjuihin ja esimerkiksi alihankkijoina toimiviin pk-yrityksiin. Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että päällekkäistä sääntelyä tulee EU-tasolla välttää ja kestävyyteen liittyvät aloitteet tulee sovittaa yhteen.

E 33/2023 vp:

Valtioneuvoston kannan mukaisesti Suomi suhtautuu myönteisesti EU:n kestävän rahoituksen kehyksen tavoitteisiin edistää yksityisten pääomavirtojen ohjautumista tukemaan kestävää taloutta, kuten EU:n vihreän kehityksen ohjelmaa tukevia investointeja. Työ- ja elinkeinoministeriö näkee taksonomian tärkeänä osana EU:n vihreän kehityksen ohjelmaa mahdollistamassa unionin hiilineutraalisuutta vuoteen 2050 mennessä. Taksonomia voi vauhdittaa pääoman ohjautumista ympäristön kannalta kestävään taloudelliseen toimintaan. Valtioneuvoston kannan mukaisesti työ- ja elinkeinoministeriö näkee hyvänä, että Suomi pyrkii vaikuttamaan, että taksonomian taloudelliset toiminnot muodostaisivat mahdollisimman kattavan kokonaisuuden, jotta entistä useammalla sektorilla ja taloudellisella toimijalla olisi mahdollisuus pyrkiä taksonomian mukaisuuteen. Sidosryhmien osallistaminen prosessissa jatkossakin on tärkeää.

Työ- ja elinkeinoministeriö on valmistelun aikana nostanut esiin, että kaivosteollisuus tulisi sisällyttää taksonomian kokonaisuuteen. EU pyrkii vahvistamaan raaka-aine-resilienssiään ja varmistamaan tarvitsemiensa raaka-aineiden saannin. Lisääntyvän kriittisten raaka-aineiden tarpeen myötä kaivosteollisuudella on oma roolinsa hiilineutraalisuustavoitteen saavuttamisessa. Taksonomian piiriin tulevien kaivos- ja jalostushankkeiden tulisi noudattaa korkeimpia mahdollisia vastuullisuus- ja ympäristöstandardeja, minimoida päästönsä ja maksimoida kiertotaloustoimintaa. Taksonomian tulisi kattaa myös kaivosten sivutuotteet, jotka vaikuttavat suoraan puhtaan siirtymän mahdollistamiseen. Taksonomia voi osaltaan edistää ja kannustaa vastuullisten toimintatapojen valtavirtaistumista kaivostoimialalla. Työ- ja elinkeinoministeriö korostaa, että kaivosteollisuuteen liittyvät taksonomian kriteerit tulee kehittää huolellisesti eri sidosryhmien näkemykset huomioiden.

Siina Lepola-Lång
Erityisasiantuntija